

Instytut Pamięci Narodowej - Białystok

<https://bialystok.ipn.gov.pl/pl1/aktualnosci/108200,75-rocznica-powstania-Zrzeszenia-Wolnosc-i-Niezawislosc-Bialystok-2-wrzesnia-202.html>
24.04.2024, 21:50

75. rocznica powstania Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” - Białystok, 2 września 2020 r.

W ramach obchodów 75. rocznicy powstania Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”, 2 września 2020 r. pod tablicą umieszczoną na fasadzie kina „Ton”, Dyrektor Oddziału IPN Białystok - dr hab. Piotr Kardela oraz pracownik OBEN IPN Białystok - Magdalena Dzienis-Todorczuk, oddali hołd wszystkim członkom zrzeszenia oraz złożyli kwiaty. To właśnie w tym budynku, po II wojnie światowej sądzono żołnierzy podziemia niepodległościowego. Wielu z nich zostało skazanych przez komunistyczne władze na karę śmierci .

2 września 1945 r., w Warszawie, powołano do życia Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość”. Ścisłe kierownictwo Zrzeszenia tworzyli J. Rzepecki „Ślusarczyk” (prezes), Janusz Bokszczyński (wiceprezes), Tadeusz Jachimiek „Ninka” (sekretarz generalny), Antoni Sanojca „Skaleń”, Franciszek Niepokólczycki „Halny”, Jan Szczurek-Cergowski „Sławbor”, Józef Rybicki „Maciej”. Wkrótce opublikowano w konspiracyjnej prasie, przeredagowaną przez Jana Rzepeckiego, „Deklarację Ideową WiN”. Organizacja przejęła dużą część dotychczasowych struktur podziemnych i szybko rozrosła się do ok. 20 tys. członków. Formalnie niezależna od rządu polskiego na uchodźctwie, przekazywała na Zachód uzyskane materiały dotyczące sytuacji politycznej, gospodarczej i militarnej w kraju. Głównym celem politycznym Zrzeszenia było doprowadzenie do wolnych wyborów (zagwarantowanych przez Wielką Trójkę w Jałcie) i przekazanie struktur organizacyjnych legalnym władzom Rzeczypospolitej.